

Streszczenie rozprawy doktorskiej mgr. Artura Fala
nt. Arbitraż w sprawach dyscyplinarnych
dotyczących polskich podmiotów prawa sportowego

Przedmiotem rozprawy doktorskiej są zagadnienia związane z arbitrażem sprawowanym wobec polskich podmiotów prawa sportowego w sprawach dyscyplinarnych. W celu właściwego oraz pełnego ujęcia tematu pracy przedstawiono zarys problematyki związanej z istotą odpowiedzialności dyscyplinarnej. Analizie poddano sportową odpowiedzialność dyscyplinarną, a ponieważ jej charakter prawny budzi wiele wątpliwości, wiążących się z możliwością zaliczenia jej do klasycznych form odpowiedzialności dyscyplinarnej, określono jej charakter, a także przesłanki oraz środki. Scharakteryzowania wymagało również pojęcie „polskie podmioty prawa sportowego” oraz postępowanie w sportowych sprawach dyscyplinarnych, w ramach którego rozróżniono postępowania *stricte* dyscyplinarne oraz związane ze stosowaniem dopingu, jak również prowadzone w ramach krajowych lub międzynarodowych związków sportowych.

W pracy przedstawiono pojęcie i istotę instytucji arbitrażu oraz scharakteryzowano arbitraż *stricte* sportowy, definiując jego charakter prawny, cele i funkcje pełnione w sprawach dyscyplinarnych dotyczących polskich podmiotów prawa sportowego. Ukazano również rodzaje arbitrażu, w tym także zaliczany do części składowych systemu sprawiedliwości sportowej arbitraż przymusowy, opierający się na mechanizmach zapewniających przestrzeganie norm stanowionych przez organizacje sportowe, które mają na celu egzekwowanie obowiązków nałożonych na zrzeszane podmioty oraz pomoc w ochronie praw i wolności realizowanych w ramach współzawodnictwa sportowego. W pracy uwypuklono wielopoziomowość sportowego systemu sprawiedliwości, wynikającą z jego zróżnicowanej struktury i hierarchicznego modelu członkostwa w organizacjach sportowych. Przeanalizowano problemy prawne dotyczące odpowiedzialności dyscyplinarnej w sporcie oraz arbitrażu sprawowanego w sportowych sprawach dyscyplinarnych zarówno w ujęciu krajowym, jak i międzynarodowym.

W przeprowadzonym wywodzie omówiono problematykę postępowania przed Trybunałem Arbitrażowym ds. Sportu przy PKOl oraz Trybunałem Arbitrażowym ds. Sportu w Lozannie (CAS), czyli ośrodkami arbitrażowymi wywierającymi istotny wpływ na ustanawianie oraz realizację standardów sportowej odpowiedzialności dyscyplinarnej. Mając na celu właściwe określenie konstrukcji prawnej arbitrażu sprawowanego przez

wymienione podmioty, badaniu poddano podstawę prawną ich działania, ustrój, właściwość, tryby postępowania oraz rozstrzygnięcia wydawane w sprawach dyscyplinarnych.

Analizie poddano również możliwości sądowej kontroli rozstrzygnięć arbitrażowych wydawanych przez ww. trybunały w sportowych sprawach dyscyplinarnych. Uwagę poświęcono dorobkowi krajowego ustawodawstwa w zakresie możliwości zaskarżania ostatecznych decyzji dyscyplinarnych wydawanych przez organy polskich związków sportowych zarówno obecnie, jak i w przeszłości. Obowiązujący w latach 1996–2010 model – dopuszczający kontrolę najbardziej dotkliwych decyzji dyscyplinarnych przez Trybunał, stanowiący stały sąd polubowny, którego rozstrzygnięcia mogły być zaskarżane w drodze skargi kasacyjnej do SN – umożliwiał szybkie rozpatrywanie spraw dyscyplinarnych oraz zachowanie pożądanej integralności rywalizacji sportowej, a także zapewnienie konstytucyjnego prawa do sądu. Istotnych problemów i wątpliwości, również natury konstytucyjnej, dostarczyła podjęta przez ustawodawcę w 2010 r. decyzja o rezygnacji z normatywnego uregulowania kwestii zaskarżania decyzji dyscyplinarnych krajowych związków sportowych. W nawiązaniu do przedstawionych interwencjonistycznych lub nieinterwencjonistycznych modeli regulowania odpowiedzialności dyscyplinarnej w sporcie, stosowanych we współczesnych systemach prawnych, wskazano, iż stan prawny w Polsce stał się bardziej klarowny po znowelizowaniu ustawy o sporcie w 2015 r., z powodu braku nadmiernej ingerencji państwa w sportową odpowiedzialność dyscyplinarną. Przedstawienie wspomnianej kontroli m.in. przez pryzmat realizacji prawa do sądu oraz fakt sprawowania jej przez polski Sąd Najwyższy i szwajcarski Trybunał Federalny (STF) wpłynęło na konieczność analizy odpowiednich przepisów Konstytucji RP, EKPCz oraz prawa szwajcarskiego.

Przeprowadzona rozprawa podsumowana została licznymi wnioskami końcowymi. Przede wszystkim wykazano, iż sportowa odpowiedzialność dyscyplinarna stanowi odrębny typ odpowiedzialności w stosunku do klasycznych rodzajów odpowiedzialności prawnej, przez co za zasadne uznać należy szczególne traktowanie rozstrzygania sporów sportowych w sprawach dyscyplinarnych. W przypadku sportowej odpowiedzialności prawnej istotne jest rozróżnienie odpowiedzialności dyscyplinarnej i regulaminowej. Specyfika odpowiedzialności dyscyplinarnej w sporcie powoduje, iż problematyczne jest jednoznaczne uznanie jej za element stosunku publicznoprawnego lub prywatnoprawnego, ponieważ znajduje się ona na granicy prawa publicznego i prywatnego. Wskazano także, iż obowiązujący w Polsce model realizacji odpowiedzialności dyscyplinarnej w formie postępowań wewnątrzwiązkowych, od których ostatecznych decyzji przysługuje odwołanie do międzyzwiązkowego trybunału

arbitrażowego, wydającego rozstrzygnięcia podlegające kontroli SN, był wzorowany na modelu międzynarodowym. Zdecydowana większość światowych organizacji sportowych przekazuje kompetencje odwoławcze od decyzji wydawanych przez swoje organy dyscyplinarne do CAS, którego rozstrzygnięcia kontroluje STF.

Arbitration in disciplinary cases concerning Polish sports law entities

The subject of this doctoral dissertation is focused on issues related to arbitration in disciplinary matters involving entities of Polish sports law. In order to properly and holistically approach the topic, problems associated with the very essence of disciplinary liability were demonstrated. Sport-related disciplinary liability, whose legal status in the context of classification as standard disciplinary liability appears to be questionable, was subject to analysis, based on which its nature, merits and applicable actions were identified. Moreover, the concepts of the 'Polish sports law entities' and proceedings in sport-related disciplinary cases, differentiated as strictly disciplinary or linked to doping violations, handled by national or international sports federations, were defined.

The dissertation introduces the principle and concept of arbitration and specifies arbitration pertaining strictly to sport, by defining its legal nature, purpose and functions relevant to disciplinary cases involving the Polish sports law entities. In addition, different types of arbitration were considered, including compulsory arbitration, which is an integral part of the sports justice system and relies on mechanisms warranting compliance with norms issued by sports organizations enforcing duties incumbent on affiliated entities and providing support in protection of rights and freedoms granted with regard to competition in sport. This dissertation emphasizes the multi-level aspect of the sports justice system, which stems from its diverse structure and hierarchical model of membership in sports organizations. Legal issues pertaining to disciplinary liability and arbitration of disciplinary issues in sport were subject to analysis both in the national and international context.

The dissertation also depicts the topic of proceedings before the Court of Arbitration for Sport of the Polish Olympic Committee and the Court of Arbitration for Sport in Lausanne (CAS), arbitration courts of significant influence on the process of creating and upholding standards applicable to disciplinary liability in sport. In order to properly determine the legal properties of arbitration in reference to the abovementioned institutions, regulations behind their work, their structure, jurisdiction, forms of proceedings and awards issued in disciplinary cases were considered.

Moreover, the admissibility of judicial control over arbitral awards issued in disciplinary sports cases by aforesaid tribunals was analysed. Much attention was paid to development of national legislation, with respect to eligibility to challenge final disciplinary decisions issued by relevant bodies of the Polish sports associations now and historically. The solution existing in years 1996-2010, admitting control of the most severe awards issued by the Tribunal constituting a permanent court of arbitration, whose decisions could be challenged by way of a cassation appeal to the Supreme Court, enabled prompt consideration of disciplinary cases and preservation of anticipated integrity of sports competitions, as well as safeguarded the constitutional right to a fair trial. The decision issued in 2010, by means of which the legislator retracted normative regulations regarding the eligibility to challenge disciplinary resolutions of national sports associations, led to significant issues and doubts, including such of constitutional nature. Based on the presented, currently subsisting interventionist and non-interventionist models of legislating disciplinary liability in sport, it was demonstrated that legal situation in Poland became increasingly clear once the 2015 amendment to the Act on Sport introduced provisions of national law, leading to diminished involvement of the government in the field of disciplinary liability in sport. Exhibiting said control in the context of pursuance of the right to a fair trial, considering the control exerted by the Polish Supreme Court and Federal Supreme Court of Switzerland, resulted in the need to refer to interpretation of relevant regulations of the Constitution of Poland, European Convention on Human Rights and Swiss law.

This dissertation was summarized with numerous conclusions. First and foremost, it was established that disciplinary liability in sport is a distinct form of liability, as opposed to standard types of legal liability, therefore special approach towards settling disputes in this area should be adopted. In relation to legal accountability in sport, it is of crucial importance to distinguish disciplinary and statutory liability. The specific nature of disciplinary liability in sport poses difficulties with classifying it unanimously as part of either public or private legal relationship, considering that it itself lies between the private and the public law. It was also recognized that enforcing disciplinary liability by way of internal proceedings within an association, which can be challenged before an external arbitration tribunal issuing decisions subject to the Supreme Court control, is the existing Polish model, based on an international solution. Vast majority of sports organizations in the world transfer their competences with regard to appeals against decisions issued by their disciplinary bodies to CAS, whose awards are supervised by the Federal Supreme Court of Switzerland.